

RIKSDAGENS SVAR 120/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om andelslag, 26 d § lagen om värdeandelssystemet, 29 § lagen om värdeandelskonton och 18 a § handelsregisterlagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om andelslag, 26 d § lagen om värdeandelssystemet, 29 § lagen om värdeandelskonton och 18 a § handelsregisterlagen (RP 89/2002 rd).

Beredning i utskott

Ekonomiutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (EkUB 18/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen den 28 december 2001 om andelslag (1488/2001) ett nytt 21 a kap. som följer:

21 a kap.

Andelar, tilläggsandelar och placeringsandelar som hör till värdeandelssystemet

1 §

Förutsättningar för överföring till värdeandelssystemet

Ett andelslags andelar kan överföras till värdeandelssystemet, om i stadgarna bestäms om rätten att bli medlem i andelslaget enligt vad som föreskrivs i 3 kap. 2 § 2 mom.

Tilläggsandelar och placeringsandelar kan överföras till värdeandelssystemet. Vad som nedan i detta kapitel bestäms om överföring av

andelar till värdeandelssystemet tillämpas också på överföring av tilläggsandelar och placeringsandelar till värdeandelssystemet.

Bestämmelser om överföring till värdeandelssystemet kan strykas ur stadgarna med tillämpande av vad som i 9 kap. 13 § föreskrivs om strykande av stadgebestämmelser som gäller utfärdande av andelsbrev.

2 §

Beslut om att överföra andelar till värdeandelssystemet

Om överföring av andelar till värdeandelssystemet beslutar andelsstämman genom att i stad-

garna inta ett omnämnande av det. I beslutet skall fastställas eller styrelsen befullmäktigas att fastställa en tid under vilken andelarna överförs till värdeandelssystemet.

Beslutet om att överföra andelarna till värdeandelssystemet skall utan obefogat dröjsmål anmälas för registrering. Till anmälan skall fogas värdepapperscentralens samtycke, om andelen inte är föremål för offentlig handel.

3 §

Andelsbrev samt registrering av äganderätt och andra rättigheter

Andelsbreven skall senast den sista dagen av den i 2 § 1 mom. nämnda tiden (*anmälningdag*) tillställas ett kontoförande institut för registrering av äganderätten. Det kontoförande institutet skall reda ut ägarens förvärv på det sätt som bestäms i lagen om värdeandelskonton (827/1991). I samband med registreringen av sin äganderätt skall andelens ägare överlåta andelsbrevet till det kontoförande institutet, som skall förse det med en anteckning om att andelarna har överförts till värdeandelssystemet.

Panthavare och andra rättsinnehavare skall senast på anmälningdagen anmäla sina rättigheter för registrering på andelsägarens värdeandelskonto. Om andelens ägare inte har något sådant konto och sökanden lämnar tillräckliga uppgifter om sin rätt och överlämnar andelsbrevet till det kontoförande institutet, skall detta öppna ett värdeandelskonto i andelsägarens namn. På kontot skall andelen och sökandens rätt registreras. Pantsättningen kan i detta fall registreras utan skriftligt samtycke av kontoinnehavaren.

4 §

Värdeandelar som registreras på ett gemensamt konto

Värdepapperscentralen skall på anmälningdagen öppna ett gemensamt värdeandelskonto för de andelsägare som inte har givit det kontoförande institutet sina andelsbrev för registre-

ring av äganderätten. Som innehavare av det gemensamma värdeandelskontot antecknas andelslaget för de oanmälda andelsägarnas räkning.

Hos värdepapperscentralen skall göras upp en särskild förteckning i vilken införs de andelsägare enligt medlemsförteckningen vilkas andelsbrev inte senast på anmälningdagen har lämnats in för notering enligt 3 §. En sådan förteckning behöver dock inte göras upp, om överföringen av andelslagets andelar till värdeandelssystemet sker på ett av värdepapperscentralen godkänt sätt som tryggar andelsägarens rättigheter och som innebär att andelsbreven förses med en anteckning som gör det möjligt att utreda varje andelsbrevs samband med noteringen på värdeandelskontot. Numren på de andelar som har noterats på det konto som nämns i 1 mom. eller numren på andelsbreven för dem skall kunna klarläggas.

Den som styrker sin rätt till de andelar som har noterats på det konto som nämns i 1 mom. och visar andelsbreven får yrka att hans rättighet skall noteras enligt 3 §.

5 §

Försäljning av andelar på ett gemensamt konto

Andelsstämman kan sedan fem år har förflutit från anmälningdagen besluta att för ägarnas räkning sälja de andelar av ett visst slag som finns på ett sådant gemensamt värdeandelskonto som avses i 4 § 1 mom., om andelarna motsvarar högst en procent av det sammanlagda antalet andelar som hör till detta slag av andelar. Andelsstämmans beslut skall i enlighet med 4 kap. 13 § delges ägarna till de andelar som avses i beslutet och de personer som avses i 3 § 2 mom. i detta kapitel.

Om ägaren till andelar på ett gemensamt värdeandelskonto eller en i 3 § 2 mom. avsedd person inte inom ett år från det att en uppmaning enligt 4 kap. 13 § getts med stöd av beslutet har yrkat på registrering av sin rätt så som föreskrivs i 3 §, har han förverkat sin rätt till andelarna. Andelslaget skall därefter utan dröjsmål sälja andelarna. Härvid skall andelslaget dock beakta an-

delsägarens fördel. Andelarna skall säljas vid sådan offentlig handel som avses i 1 kap. 3 § värdepappersmarknadslagen eller, om detta inte är möjligt, på offentlig auktion.

Andelslaget skall enligt lagen om deponering av pengar, värdeandelar, värdepapper eller handlingar som betalning eller till befrielse från annan fullgörelseskyldighet (281/1931) omedelbart hos länsstyrelsen på andelslagets hemort, efter avdrag av annons- och försäljningskostnaderna, deponera medlen utan förbehåll om att återfå det deponerade. Andelens ägare eller den som avses i 3 § 2 mom. kan mot andelsbrevet lyfta en mot andelarna svarande andel av medlen.

6 §

Utövande av de rättigheter som andelar som har registrerats på ett gemensamt konto medför

Utdelning av överskott, utbetalning eller medel som andelslaget har beslutat om efter anmälningdagen och som gäller andelar som avses i 4 § kan inte lyftas, och en på andelarna grundad rätt som har uppkommit efter anmälningdagen att ta nya andelar för vilka skall erläggas betalning eller att få andelar vid en fondförhöjning kan inte utövas förrän andelsbrevet har tillställts ett kontoförande institut för registrering av äganderätten.

En andelsägare, som före anmälningdagen har antecknats i medlemsförteckningen eller som till andelslaget har anmält och styrkt sitt förvärv, kan i andelslaget utöva andra rättigheter än de som räknas upp i 1 mom., även om han inte har lämnat in andelsbrevet för notering av äganderätten. Om andelslaget kräver det, skall andelsägaren då visa upp sitt andelsbrev eller lägga fram en utredning om var det finns eller någon annan utredning om att äganderätten till andelen ännu inte har noterats på ett värdeandelskonto.

Efter anmälningdagen medför andelsbrevet inte någon annan rätt i andelslaget än den som nämns i 4 § 3 mom. I fråga om verkan av att andelsbrevet överläts skall efter anmälningdagen på motsvarande sätt tillämpas 27 och 29—31 §

lagen om skuldebrev. Andelsbrevet kan även efter anmälningdagen dödas enligt vad som bestäms särskilt.

7 §

Andelslagets underrättelse till medlemmarna

Andelslaget skall senast fyra månader före anmälningdagen underrätta de andelsägare vilkas adress andelslaget känner om det beslut som nämns i 2 § samt om hur andelsägaren eller den i vars besittning andelsbrevet är skall gå till väga för att få rätten till andelen noterad på ett värdeandelskonto. Motsvarande anvisningar skall också ges om hur övriga rättigheter som hänförs till andelen kan noteras.

Beslutet skall tillkännages så som andelsstämman sammankallas enligt 4 kap. 13 §. Dessutom skall ett meddelande publiceras i den officiella tidningen. Anvisningarna och tillkännagivandet skall också tillställas värdepapperscentralen och de kontoförande instituten.

I värdepapperscentralens regler kan vid behov föreskrivas närmare om det förfarande som avses i 1 och 2 mom.

8 §

Medlemsförteckningen i värdeandelssystemet

Över de andelar som hör till värdeandelssystemet och deras ägare skall med anlitande av automatisk databehandling föras en medlemsförteckning, i vilken skall anges andelsägarens namn, personbeteckning eller annat identifieringssignum, kontakt-, betalnings- och beskattningssuppgifter, antal andelar samt det kontoförande institut som har hand om det värdeandelskonto på vilket andelarna har registrerats.

Om ett andelslag har olika slag av andelar, skall dessa andelars antal specificeras i medlemsförteckningen.

Förvaltarregistrerade andelar skall i medlemsförteckningen införas särskilt för sig så att om den som förvaltar andelarna ges de uppgifter som skall antecknas om andelens ägare samt ett omnämnande av förvaltarregistreringen.

För förvaltarregistrerade andelar samt för andelar, för vilka någon annan än andelsägaren enligt anteckningarna på värdeandelsskontot är berättigad att ta emot prestationer som har sin grund i andelen, skall som betalningsadress i medlemsförteckningen anges innehavaren av förvaltningskontot eller det kontoförande institutet.

9 §

Vänteförteckning

Om en tillfällig notering av förvärvarens fång har gjorts enligt 18 § lagen om värdeandelsskonton, skall förvärvaren inte införas i medlemsförteckningen. Värdepapperscentralen skall i stället föra en särskild förteckning (*vänteförteckning*) där förvärvet antecknas tills den slutliga noteringen har gjorts. Vid en tillfällig notering skall förvärvarens fångsman likaså avföras ur medlemsförteckningen och anges i vänteförteckningen.

Om en tillfällig registrering avser en villkorlig överlåtelse eller om det är fråga om en sådan tillfällig registrering som avses i 16 c § 3 mom. lagen om värdeandelsskonton, skall fångets inte antecknas i vänteförteckningen.

Om överlåtelse av en andel som hör till värdeandelssystemet har begränsats med stöd av denna lag eller stadgarna och förvärvarens fång har anmälts för anteckning i medlemsförteckningen, skall förvärvarens fång först anges i vänteförteckningen. Andelsägarens förvärv får antecknas i medlemsförteckningen när det är klart att ägaren kommer att antas som medlem eller att inlösningrätten inte kommer att utnyttjas.

Innan en höjning av insatsen har registrerats och insatsen har betalats till fullo, skall den som har rätt till en eller flera andelar införas i vänteförteckningen. I denna skall för honom göras en anteckning om betalning av insatsen. När höjningen av insatsen har registrerats och insatsen har betalats till fullo, skall andelsägaren införas i medlemsförteckningen. Vad som föreskrivs i detta moment skall på motsvarande sätt tillämpas,

om det när andelslaget bildades har bestämts att andelslagets andelar skall överföras till värdeandelssystemet.

10 §

Rätt att få uppgifter ur medlemsförteckningen och vänteförteckningen i värdeandelssystemet

Var och en har rätt att i värdepapperscentralen ta del av medlems- och vänteförteckningen samt, om andelslaget har terminalförbindelse till värdepapperscentralen, också på andelslagets huvudkontor. I fråga om andelslagets skyldighet att ge kopior av medlems- och vänteförteckningen eller en del av dem gäller 3 kap. 3 § 3 mom.

Andelsägarens, förvärvarens och en i 9 § 4 mom. nämnd persons personbeteckning samt betalnings- och beskattningsuppgifter eller uppgifter om det kommissionskonto på vilket andelar som en andelsägare lämnat till försäljning har registrerats får likväl inte lämnas ut utan hans samtycke. På rätten att få uppgifter om vilket kontoförande institut som har hand om det värdeandelsskonto på vilket andelarna är registrerade tillämpas på motsvarande sätt vad som i 29 a § lagen om värdeandelssystemet (826/1991) föreskrivs om rätt att få uppgifter om värdeandelsskonton.

11 §

Tidpunkten från vilken förvärvaren får utöva sina rättigheter

Den som har förvärvat en andel som hör till värdeandelssystemet får inte utöva de rättigheter som tillkommer ägaren av en andel i andelslaget förrän förvärvaren har införts i medlemsförteckningen, om inte något annat följer av 6 § 2 mom. eller av 28 § 2 mom. lagen om värdeandelssystemet.

12 §

Bestämmelse i stadgarna om avstämningsdag

Ett andelslag som har beslutat överföra sina andelar till värdeandelssystemet skall i stadgar-

na ta in en bestämmelse enligt vilken rätten att efter anmälningsdagen få medel som andelslaget betalar ut samt rätt att få andelar när nya andelar ges ut endast tillkommer den

1) som på en bestämd *avstämningsdag* har antecknats som andelsägare i medlemsförteckningen,

2) vars rätt till en prestation på avstämningsdagen har noterats på en i medlemsförteckningen införd andelsägars värdeandelskonto och enligt 8 § 4 mom. har införts i medlemsförteckningen, eller

3) på vars värdeandelskonto andelen, om den är förvaltarregistrerad, på avstämningsdagen har noterats och för vilken med stöd av 28 § lagen om värdeandelssystemet andelsförvaltaren har införts som andelsförvaltare i medlemsförteckningen.

Om innehavet av andelen har antecknats i vänteförteckningen på avstämningsdagen, hör rätten enligt 1 mom. till den som visar att han ägde andelen på den dagen.

13 §

Rätt att delta i en andelsstämma

Rätt att delta i andelsstämman i ett andelslag vars andelar har överförts till värdeandelssystemet har endast en andelsägare som tio dagar före andelsstämman har varit antecknad som andelsägare i medlemsförteckningen, om inte något annat följer av 6 § 2 mom. Förändringar som har skett i andelsinnehavet efter den dag som avses ovan inverkar inte på andelsägars rätt att delta i andelsstämman eller på andelsägars röstetal. Den medlemsförteckning som här avses är offentlig till utgången av andelsstämman.

Den kallelse till andelsstämman som avses i 4 kap. 11 § skall sändas senast en vecka före den dag som avses i 1 mom.

14 §

Tillfällig anteckning i medlemsförteckningen

Ägaren till en förvaltarregistrerad andel kan för deltagande i andelsstämman tillfälligt an-

tecknas i medlemsförteckningen. Anteckningen görs den dag som avses i 13 § 1 mom. För tillfällig anteckning skall uppges andelsägars namn och adress, antalet andelar som antecknas i medlemsförteckningen samt en sådan individualiserande uppgift enligt värdepapperscentralens regler som skall ges när det identifikationssignum som avses i 3 § 2 mom. lagen om värdeandelskonton söks.

15 §

Rätt att delta i ett anbud

Vid höjning av insatsen eller utgivning av nya andelar eller emission av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev skall de rättigheter som gäller åtgärden när anbudstiden börjar noteras på de rättsinnehavares värdeandelskonton som anges i 12 §.

Den till vilken en rätt till en andel, en optionsrätt eller ett konvertibelt skuldebrev har överlåtits efter att anbudstiden började har rätt att enligt anbudsvillkoren delta i anbudet, om

1) rätten har noterats på hans värdeandelskonto, och

2) rätten har överlåtits till honom av en i 1 mom. avsedd rättsinnehavare eller av en person som härleder sin rätt från en sådan rättsinnehavare.

16 §

Förbud att använda andelsbrev

Över andelar som hör till värdeandelssystemet utfärdas inte några andelsbrev eller interimsbevis. Bestämmelser om rätten till en sådan andel samt om fullgörandet av den prestationsskyldighet som grundar sig på andelen finns i lagen om värdeandelskonton.

17 §

Avförande av andelar från värdeandelssystemet

Andelsstämman kan genom att ändra stadgarna besluta att andelslagets andelar skall avföras från värdeandelssystemet. Då skall i tillämpliga

delar iakttas 2 och 7 §. Beslutet är dock giltigt endast om medlemmar som innehar minst nio tiondedelar av de vid stämman avgivna rösterna har biträtt beslutet.

I de fall som avses i 1 mom. skall genom förmedling av det kontoförande institutet utges andelsbrev till den som på värdeandelskontot på den anmälningsdag som anges i beslutet hade registrerats som ägare till andelarna, om inte något annat följer av de anteckningar som har registrerats på ägarens värdeandelskonto.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas inte, om andelslagets andelar avförs från värdeandelssystemet på grund av att andelslaget upplöses eller fusioneras.

18 §

Emission av optionsrätter och lån mot konvertibla skuldebrev inom värdeandelssystemet

Andelslagets styrelse kan besluta att optionsrätter eller ett lån mot konvertibla skuldebrev skall emitteras inom värdeandelssystemet. Då ersätter värdeandelsregistrets noteringar de åtgärder enligt 11 och 12 kap. som gäller optionsrätt och konvertibla skuldebrev. Värdepapperscentralen för en förteckning över innehavarna av optionsrätterna och de konvertibla skuldebreven. Bestämmelserna i 8 och 9 § gäller i tillämpliga delar denna förteckning.

19 §

Odelbara rätter

I samband med beslut om utgivning av andelar eller emission av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev inom värdeandelssystemet kan

det dessutom beslutas att på rättsinnehavarens värdeandelskonto skall noteras det maximiantal rätter som är jämnt delbart med det antal som behövs för utövande av rätten, och att andelslaget säljer de återstående rätterna för de berättigades räkning så som bestäms i 5 § 2 mom. Penningvederlaget för rätterna skall betalas till de berättigade i förhållande till de rätter som sålts för deras räkning, senast i samband med den utbetalning som följer efter anbudstidens utgång.

Andelsstämman kan i ett beslut om fondförhöjning bestämma att när den tid som har reserverats för förhöjningen har gått ut, skall nya andelar noteras på värdeandelskontot till det antal som rätterna berättigar till.

20 §

Anbud och svar genom betalning

I samband med ett beslut om utgivning av andelar eller emission av optionsrätter eller konvertibla skuldebrev inom värdeandelssystemet kan det dessutom beslutas att anbud om att ta dessa eller en del av dem kan göras genom att de betalas så som anges i beslutet och att styrelsen godkänner samtliga genom betalning gjorda anbud eller svar som motsvarar anbudsvillkoren. Genom betalning gjorda anbud eller svar måste kunna godkännas utan ändring av stadgarna. Kopior av förhöjningsbeslutet, stadgarna och andelsstämmans beslut om bemyndigande samt av de handlingar som avses i 4 kap. 15 § skall hållas framlagda även hos värdepapperscentralen samt sändas till de andelsägare som ber om det.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 26 d § lagen om värdeandelssystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 17 maj 1991 om värdeandelssystemet (826/1991) 26 d §, sådan den lyder i lag 52/1999, som följer:

26 d §

Fondandelar och andelar i ett andelslag

Ett fondbolag skall senast vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet överföra fondandelarna i de placeringsfonder som det förvaltar till värdeandelssystemet, om inte finansinspektionen av särskilda skäl beviljar un-

dantag från detta. Detsamma gäller skyldigheten för ett sådant andelslag vars andelar, tilläggsandelar eller placeringsandelar har upptagits till offentlig handel enligt värdepappersmarknadslagen, att överföra sina andelar till värdeandelssystemet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 29 § lagen om värdeandelskonton

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 17 maj 1991 om värdeandelskonton (827/1991) 29 § 1 mom., sådant det lyder i lag 53/1999, som följer:

29 §

Har emittenten erlagt en betalning som grundar sig på en värdeandel till den som enligt uppgifterna på värdeandelskontot eller i den förteckning som nämns i 4 § 1 mom. lagen om värdeandelssystemet på förfallodagen eller på en avstämningsdag som bestäms i bolagsordningen, stadgarna eller en placeringsfonds stadgar hade

rätt att ta emot betalningen, men framgår det sedan att han inte hade rätt att göra det, är betalningen dock giltig, utom då emittenten visste eller borde ha vetat att betalningen sker till fel person.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 18 a § handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i handelsregisterlagen av den 2 februari 1979 (129/1979) 18 a § 2 mom., sådant det lyder i lag 1490/2001, som följer:

18 a § — — — — — Registermyndigheten handlägger ärenden som gäller överföring av ett andelslags andelar till värdeandelssystemet, nedsättning av ett andelslags reservfond, överkursfond och place-	ringsandelskapital, andelslags fusion, delning av andelslag och ändring av sammanslutningsform samt andelslags likvidation på det sätt som bestäms i lagen om andelslag. Denna lag träder i kraft den 20 .
---	---

Helsingfors den 4 oktober 2002